Adaus la numĕrul 269 al „Dreptăţii“.

FOAIA DE DUMINECA

A ĐIARULUI „DREPTATEA“.

Nrul 50. Timişoara, in 10 (22) Decemvre 1894. Anul I.

Eară şi eară procese.

Procesul contra „Dreptăţii“.

Pre cum am dat de ştire la timpul sĕu procesul de presă, ce s'a pus la cale pentru mai mulţi articoli apăruţi in „Dreptatea“ şi in „Foaia de Duminecă“, se va ţiné in 28 Decemvre nou a. c. inaintea curţii cu juraţi din Timişoara.

Apĕrătoriul pîritului redactor respundĕtoriu al acestor foi, Domnul Dr Valeriu Branisce, a dat in 16 Decemvre n. tribunalului regesc din loc o scrisoare in timp prescris de lege şi bine intemeiat, in care a cerut amênarea pertractării procesului din mai multe pricini de frunte.

Tribunalul insĕ n'a vrut se bage in seamă nici una din pricinile legiuite, ci a respins cererea prin hotărirea sa din 17 Decemvre n. a. c.

Procesul se va ţiné dară negreşit in 28 Decemvre nou a. c. dacă cumva pân atunci nu se va intêmpla vr'un lucru deosebit impedecătoriu in vr'o parte.

Se vede dară, că este mare dorul de a pune scăluş ţapăn şi in gura acestor foi naţionale aici in Bănat, unde poporul român incă s'a deşteptat şi s'a insufleţit pentru causa naţională, pentru lupta mare şi sfântă a neamului românesc.

In această sete a lor insĕ puternicii imbuibaţi nimic nu mai vréu se bage in seamă; ei se arată surđi şi muţi chiar şi la multe lucruri ce sunt scrise in lege şi ce este de lipsă după mintea cea luminată şi curată.

Puternicii pare că s'au păgânit de tot, de sus până jos; ei nici đile sfinte, nici sĕrbători nu mai lasă pentru alţi.

Toată lumea creştină se pregăteşte de sfintele sĕrbători ale Naşterii Mântuitoriului, toţi mai resuflă şi chiar şi dieta ţĕrii işi va incheia şedinţele sale, numai ca se intimpine cu tignă şi se petreacă in pace şi in dragoste sfintele sĕrbători.

Nouĕ Românilor insĕ aceasta se face cu neputinţă; nouĕ nu ni se lasă nici tigna nici pacea nici dragostea acestor mari şi frumoase sĕrbători. Noi trebue se ne frămêntăm şi se ne pregătim de procese, de prigoniri tocmai impregiurul Crăciunului, ca când Mântuitoriul nu s'ar fi născut şi pentru noi Românii.

Dar goli-vom şi acest păhar, căci nădejdea şi credinţa noastră este mare şi nesecată.

Aceasta se adevereşte şi prin imbucurătoarea intêmplare de eri. Anume comitetul fundătorilor acestor foi a ţinut in 16 Decemvre n. aici in Timişoara o şedinţă prea bine cercetată. In această şedinţă s'a luat cu un glas şi cu un suflet următoarele trei hotărîri de insemnătate:

1. Raportul administrativ financiar al delegatului comitetului, se ia la cunoştinţă şi după unele modificări se aproabă.

2. Ţinuta đîarului „Dreptatea“ se aproabă necondiţionat.

3. Biroul comitetului este indrumat se iee toate dispositiunile necesare in privinţa proceselor de presă.

Procesul domnişoarelor române.

Mercuri in 12 Dec. s'a pertractat la judecătoria cercuală din Sibiiu procesul celor cinci domnişoare române acusate pentru purtarea cocardei naţionale când cu procesul Memorandului. „Tribuna“ publică despre decursul acestei pertractări următoarele:

Pertractarea a inceput indată după oarele 8. Sala judecătoriei este inţesată de public român.

Pe banca acusaţilor: Dşoarele Eugenia şi Leontina Simonescu, Elena Cunţan şi Letiţia Roşca. Domnişoara Alexandrina Cunţan, fiind bolnavă nu s'a presentat, a trimis numai certificat medical. Acusatele sunt asistate de dl Dr. A. Frâncu, advocat. — Pertractarea o conduce dl Greiss, subjude, care după ce a tălmăcit pe româneşte actele din dosarul procesului, ceteşte §-ul 86 din procedura de drept, care cuprinde dispoşiţiunile ce judele poate lua in decursul desbaterii procesului, pedeapsa ce dênsul poate da la cas dacă vre-unul dintre cei presenţi in sală nu s'ar purta conform regulamentului. — Procesul verbal se face in limba ungurească. — Judele de instrucţie ascultă intâiu pe Domnişoara Eugenia Simonescu.

După luarea naţionalului acusatei, judele intreabă:

— Recunoşti că la 27 Maiu, când s'au intors de la Cluşiu osânditţii in procesul Memorandului, ai purtat cocardă tricoloră română, cu inscripţia: „Totul pentru naţiune“? Şi de ce ai pus acea cocardă?

— Da, am purtat tricolorul român, pentru că fie-care naţiune are drept se poarte tricolorul sĕu. Noi îl purtăm in semn de iubire pentru naţiune şi veneraţiune pentru martirii causei române.

La intervenirea dlui Dr. A. Frâncu, judele mai intreabă:

— Aţi mai purtat cocardă şi altă-dată, ori numai atunci, când aţi intimpinat la gară pe martiri?

— De la conferenţa din 1893 am purtat intr'una şi vom purta şi de aci incolo.

— Prin purtarea cocardei tricolore, ai vrut se demonstrezi in contra statului?

— Nu! Purtând tricolorul român, am vrut se manifestăm pe faţă sentimentele noastre naţionale.

— Ştiut-ai că e oprit se porţi astfel de tricolor?

— N'am ştiut că e oprit. Chiar dacă aşi fi ştiut insĕ, tot aşi fi purtat. Nu recunosc nimĕnui dreptul de a mĕ oprí in manifestarea sentimentelor mele naţionale.

— Te-au provocat gendarmii se dai jos cocarda?

— Da. N'am luat-o insĕ, ci am purtat-o la pept, pentru că nici unui gendarm nu-i recunosc dreptul se mĕ oprească a purta tricolorul românesc.

— Ştiut-ai dta, că tricolorul românesc cuprinde tendenţe contra statului?

— Nu. Noi socotim tricolorul român ca ceva sfânt şi-l purtăm la toate sĕrbătorile naţionale. Aşa şi cu prilegiul reintoarcerii de la Cluşiu a iubiţilor noştri martiri, cari acum sufer pentru naţiune.

— Te-ai dus in điua de 27 Maiu la gară şi ai purtat tricolor cu scop se demonstrezi?

— Nu. M'am dus se salut pe martiri, voind se-mi indeplinesc astfel o pioasă datorie.

Dşoarele Leontina Simonescu şi Elena Cunţan depun in acelaş chip.

Dşoara Letiţia Roşca observă, că d-sa nu a fost provocată de gendarmi se-şi depună cocarda tricoloră. Chiar dacă ar fi provocat-o, d-sa nu ar fi depus cocarda, pentru că nu recunoaşte nimĕnui dreptul de a o provoca la asta, deoare-ce tot aşa poate se poarte cocarde din colorile naţiunii sale, pre cum şi alte naţiuni o fac.

Dl Teodor Necşa invĕţătoriu gr.-oriental şi locuitoriu in Tălmăcel. Spune că deasemeni s'a dus la gară intru intimpinarea iubiţilor osândiţi pentru causa română. Cu ocasiunea aceasta pre cum şi cu alte ocasiuni festive naţionale a purtat cocardă tricoloră. La intrebarea judelui, că avut-a cunoştinţă de dispoşiţiunea legii care opreşte purtarea acestor colori, rĕspunde, că a ştiut că legea opreşte purtarea colorilor străine, tricolorul roşu-galbin-vênĕt nu este insĕ tricolor străin, de oare-ce acelea sunt colorile noastre ale Românilor, locuitorii autochtoni ai acestei ţĕri, mai departe sunt şi colorile Ardealului, ale ţĕrii noastre, şi chiar şi capitala Ungariei s'a

indrăgit de aceste colori, in cât 'şi le-a ales pentru representarea sa. Nu recunoaşte că prin faptul seu a comis vre-un delict oprit prin lege, de oare-ce n'a avut intenţiune de cât a-'şi manifesta cu această ocasiune solemnă simţul sêu de bun Român. — Cere se fie achitat.

După investigaţiunile acestea, judecărorul îi dă voe dlui Dr. Amos Frâncu, advocat, sĕ-şi rostiască pledoarul.

Dl Frâncu ţine o scurtă, dar foarte energică vorbire de apĕrare. Intr'un ton pĕtrundĕtor, emoţionat niţel, arată cu cele mai clare dovedi juridice, că acusa nu are substrat obiectiv, in vreme-ce citaţiunea e pentru turburarea ordinei publice, ear in decursul pertractării s'a dovedit, că acusa e intemeiată pe pretinsa comitere a delictutui de transgresiune, respective agitaţie in contra statului; mai departe lipseşte şi substratul subiectiv, nefiind indreptată intenţiunea faptului comis, in contra statului şi a intregităţii sale. Aduce esemple din punct de vedere al continuităţii dreptului. In procedura intreagă constată „eror facti et juris“ şi o atribue nefericitei tendenţe de unificaţie naţională a Maghiarilor.

După pledoarul dlui Frâncu, la oarele 11 judele dă cetire hotărirei aduse de el, in sensul căreia in lipsa celorlalţi acusaţi pertractarea se amână.

Publicul a părăsit sala in mijlocul insufleţirei entusiaste de ţinuta deamnă şi românească a dşoarelor acusate, cari cu aceeaş insufleţire au fost intimpinate şi de cei ce n'au putut se intre in sala pertractărei. La poarta judecătoriei, căci in lăuntru a fost oprit, unul dintre tineri a predat in numele tinerimei române din Sibiiu fie-cărei dşoare acusate câte un buchet de flori, mulţumind pentru curagiul şi ţinuta lor bravă, ce au manifestat şi cu aceasta ocasiune, credincioase fiind devisei: Totul pentru naţiune!

Procesul „Zastavei“ in Seghedin.

In Neoplanta apare o foaiă sêrbească cu numele „Z a s t a v a“ (Steagul). Foaia are de redactor pe advocatul Emil Dr. Gavrilă şi apĕră de mai mulţi ani de ḑile cu toată tăria şi cu toată hotărirea drepturile naţionale ale limbei şi bisericei sêrbeşti. Puternicii ḑilei sunt foc necăjiţi asupra acelei foi naţionale sêrbeşti şi au incercat pân acuma se o slăbească şi se o sdrobească se nu mai fie pe lumea aceasta. I-au făcut dară o mulţime de procese de presă cu osêndiri aspre şi cu pedepse de bani grele. Insĕ toate au fost zădarnice.

Poporului sêrbesc îi place de „Zastava“ şi se bucură şi se mângăie de lupta ce poartă, deci o sprigineşte şi o susţine şi dacă un popor intreg luptă umĕr la umĕr cu toată bărbăţia fără frică de nimica, atunci puternicii ḑilei nu pot rĕsbi şi nu pot invinge.

Pe timpul procesului „Memorandului“ nostru românesc, pertractat in Cluşiu, foaia „Zastava“ a scris un articol cu numele „Golgota“, in care arăta nedreptăţile şi apĕsările ce au se sufere Românii pentru lupta lor naţională.

Puternicii s'au necăjit groaznic vĕḑĕnd că popoarele apĕsate incep a se inţelege şi a da spate pentru ca se scape de prigoniri. Ei au hotărît dară se pună pumnul in gura Sêrbilor, cari sunt mai puţini şi mai slabi şi se-i infrice, tocmai pre cum fac şi cu Slovacii.

Au făcut dară eară proces de presă foaiei „Zastava“ pentru articolul „Golgota“, pentru care a luat asupra sa respunderea M i l a n P o p o v i c i.

Procesul s'a ţinut in 17 Decemvre nou a. c. inaintea curţii cu juraţi din Seghedin. Fiscalul puternicilor a invinuit greu şi in tot chipul pe M. Popovici. Apĕrătorii Dr. Miloş S t e f a n o v i c i advocat in Poşon şi Coriolan B r e d i c e a n advocat in Lugoş, au arĕtat limpede că invinuirile sunt fără temeiu, că Popovici este nevinovat şi că tot procesul este numai curată prigonire.

Apĕrătoriul S t e f a n o v i c i a mai adus aminte, că astfel de prigoniri nu sunt bune nici folositoare şi se inceteze cu ele, căci in 1848 s'a vĕḑut cât de mare a fost amărăciunea, dară aḑi dacă s'ar intêmpla eară aşa ceva apoi ar fi şi mai infricoşată lupta intre popoarĕ.

Cu toate aceste la sfêrşit juraţii din Seghedin, mai cu seamă tot străini, au ḑis, că Popovici este vinovat şi vrednic de pedepsit şi apoi tribunalul l'a pedepsit aspru **la temniţă ordinară de un an şi jumĕtate**, pedeapsă de bani de **500 fl.** din cauţia foii şi spesele procesului. Pe osênditul l'au şi băgat in temniţă. Apĕrătoriul a dat apelaţia de nimicire contra sentenţei la Curia din Pesta.

Osênditul s'a purtat ca un bărbat intreg, de şi i-a rĕmas acasă familiă grea.

Din necasurile de la sate.

In aceste ḑile de grea ispită şi cercare pentru poporul nostru românesc din această ţeară, necasurile chiar şi de la sate se sporesc inspăimêntătoriu in câte toate forme.

Eacă aici unele din cele mai nouĕ feliuri de necasuri de la sate:

De la un plugariu român din comuna C e r n a (Bănat), primim următoarele:

Onorată Redacţiune! Eată eu subscrisul vin a mĕ tângui pentru următoarea causă: In 12 Decemvre am fost in comuna Vegvar (Ritberg) sau Tormac, după cum îi ḑic bĕtrânii nostri; am mers la piaţă şi am cumpĕrat o vacă, şi după ce am cumpĕrat vaca, am mers cu nişte amici ai mei in birtul mare şi am plătit alvălucu după datina noastră. In birt am găsit mai mulţi unguri, căci comuna aceea e ungurească, dar unul dintre unguri, cu numele Andrásy, cunoscut dar neamic, venind la alvălucul nostru ro-

FOIŞOARA.

O cunună intemniţaţilor.

Dăm mai la vale frumoasa epistolă a lui Ioan L a z ă r econom in T i c v a n i u - m a r e, ce ni-a trimis-o spre publicare dimpreună cu unele versuri inchinate intemniţaţilor nostri din Seghedin şi Vaţ. Scrisoarea şi versurile sună astfel:

T i c v a n i u - m a r e, in 28 Noemvre 1894. Stimate Domnule redactor. Fiind eu abonat la „F o a i a d e D u m i n e c ă“ şi cetind in ea multe frumoase şi folositoare de preste sĕptĕmână, mĕ bucur şi mĕ mângăiu; dar când dau de ştiri despre cum sufer de amar martirii poporului nostru român pentru lupta dreaptă şi sfântă ce au luptat pentru drepturile poporului şi mĕ gândesc la durerea mlădiţelor nevinovate ale lor, atunci mĕ trec lacrimi şi-mi vine a plânge. Ei suferesc pentru causa sfântă a unui popor intreg, pentru scăparea lui, şi noi acasă suntem aşa slabi şi nepăsători. O cât de dulce trebue se fie suferinţa pentru libertatea unei naţii intregi.

Dumneḑeu sfântul se le dăruiască indelungată sănĕtate martirilor nostri şi la familiile lor. Dumneḑeu sfântul se le intărească inima ca se nu-şi peardă nădejdea şi se poată uita durerile şi purta necasurile.

Bate vêntul doi stejari
Doi stejari de cei inalţi
De resună prin Carpaţi,
Că 'n temniţa de la Vaţ
Avem şi noi câţiva fraţi
Sub zăvor intemniţaţi.
Bate ventu şi-i seniu
Auḑit'am greu suspin,
Că şi 'n oraşul Seghedin
Mai avem trei fraţi români,
Fraţi români adevĕraţi
Pe mulţi ani intemniţaţi.
Unul este Doctor Raţ
Celalalt voinic copaci
Este popa nost Lucaci,
Celalalt de al nostru neam
Este Iuliu Coroian.
Noi dorim: ai nostri fraţi
Se-i videm acuş scăpaţi
Din robiă, din sclaviă
Din locul de murdăriă.
Se strigăm dar: se trăiască!
Dumneḑeu pe toţi scutească!
Foaiă verde de stejari
Face-maş vultur d'ei mari,
Se mĕ duc la Seghedin
Se vĕd al lor mare chin
Şi se merg până la Vaţ
Se vĕd chinu la ai mei fraţi
Martiri ai nosti adevĕraţi,
Cari au greu ca se simţească
Resbunarea duşmănească.

Poesii poporale din Bucovina.

(Culese de domnişoarele Iuliana şi Ana B u r c u t e a n din Cîrlibaba).

Foaie verde de hĕmeiu,
Slabă-'i mintea la femei,
Da mai slabă-'i la bărbat
C'âmblă noaptea ca turbat,
Vine-acas' cu capul spart.
Bine-ar face de l'ar sparge,
El acasă doar' ar trage.

*

Foaie verde de pe coastă,
Cine âmblă sub fereastă,
Corbii ochii-'i ciocănească,
Se-'i remâe scoicele
Sĕ se oue cucele,
Da de-a fi drăguţul meu
Sĕ-l ferească Dumneḑeu.

*

Până 'n car, până 'n căruţă,
Ţi-ai găsit altă drăguţă,
Până 'n car, până 'n teleagă

mânesc intrebându-me căci cum mai trăiesc, eu i-am dis că trăiesc rĕu, nu bine. Intrebându-me Andrásy pre mine, că din ce causă? dar eu m'am tânguit de câte toate: ce nedreptăţi sunt pentru noi Românii. Dar Andrásy ungurul a dis către mine: „Ioniţă baci, lasă nĕcasul, nu fi nĕcăjit, căci de la anul nou, adecă din 1 Ianuariu 1895, căpĕtăm alt Impĕrat“. Dar eu l'am intrebat: „pre cine?“ El mi-a rĕspuns: „pre — Ferencz Kossuth!“ Atunci, când am audit vorba aceea, m'am nĕcăjit foarte. Ca se nu mai aud această vorbă de la un cunoscut şi părăsindu-l, am mers cu amicii cu cari am bĕut alvălucul, la oloiniţă, unde ei făceau oloiu, şi acolo când am ajuns, am fost nĕcăjit, dar maistorul de oloiu m'a intrebat, că de ce sunt trist? Eu i-am rĕspuns; dar oloiniţerul a dis, că de la anul nou căpĕtăm alt Impĕrat nou. Eu ear am intrebat: pre cine, căci noi avem Impĕrat pre Francisc Iosif?

Dar oloiniţeriul lui Pataky Pista a dis şi el, că de impĕrat căpĕtăm pre Ferencz Kossuth. Dar eu am dis: nouĕ Românilor nu ne trebue alt impĕrat, adecă mai ales ungur! Ne-am sfădit foarte, dicênd ungurul, că ce vrem noi Românii, căci el singur bate pre dece Români. Atunci in năcaz un Român de la noi din comuna Cerna, cu numele Todor, prindênd pre ungur in braţe, cam in glumă, dar ungurul a fost trecut cam din lume. Când l'a lăsat Petru pre ungur, l'a intrebat mai vrea sĕ se lupte? Ungurul a dis, că a făcut glumă. Atunci Petru a dis, că această glumă nu trebue se dică: că el, un ungur, bate pre 10 Români; dar ungurul a dis, că musai se fim aplecaţi ungurilor, căci Ferencz Kossuth a lăpĕdat pre ministrul Wekerleu din slujbă şi pre Francisc Josif ear îl va lăpĕda. Dar eu, Caragea, am dis se tacă, se nu vorbească prostii, că Kossuth Ferencz nu e nici cetăţean, nici dare nu plăteşte in ţeara noastră, nouĕ nu ne trebue impĕrat pre Kossuth Ferencz! Atunci ungurul, maistorul a dis, dacă nu-'mi place, se merg la dracu, la muscal. Atunci eu i-am dis, se meargă el la dracu — in Asia!

Cerna, 3 Decembre 1894. — Ioan Caragea.

*

Foaia nemţească „Südungarn“ din Lugoşiu, in nr. 99 scrie următoarele: „Urmările faptei pĕcătoase“. La colonia maghiară Szapáryfalva nu de mult a fost esmis din partea guvernului un revisor, care a avut se isprăvească cu coloniştii nişte socoteli de ale statului. Cu această ocasiunea s'au escat intre revisor şi intre colonişti unele neinţelegeri cari la moment nu s'au putut aplana. Ţeranii colonişti din causa aceasta se indârjiră atât de mult, in cât incepură se strige la adresa revisorului o mulţime de „Abzug“-uri şi se depărtară sbierând: „Las' că va veni ministru Kossuth Ferencz, nu-i mult până atunci, ne va ajuta el, n'ai teamă!“ — Din acest cas se poate vedé, dice „Südungarn“ cum credulitatea poporului se poate esploata pentru scopuri sinistre.“ — Eară noi din a noastră parte dicem: eacă foloasele şi rodurile faptei nelegiuite că intre Românii strîmtoraţi in cele economice aţi mai icuit colonii de neamuri străine din toată lumea ţerii. Acum nici Românii, nici coloniştii guguliţi nu mai pot trăí.

Din legile ţerii.

Legea despre economia şi poliţia de câmp.

Capul XI.

Autorităţile şi procedura.

(Incheiarea).

§. 111. Taxa pentru aducerea animalelor este la cai şi la porci de cap patrudeci de bani, la vite cornute, măgari, catêri şi capre de cap douedeci de bani, la alte animale economice de cap dece bani. In timp de noapte taxa este a se computa indoit.

La cete preste douĕdeci de dărabe taxa pentru primele dărabe ce trec preste douĕdeci se compete numai jumĕtate din taxa de mânare.

Suma aceasta compete aducătoriului vitelor şi dacă animalele aduse sunt proprietatea mai multora atunci proprietarii animalelor aduse sunt in solidum obligaţi a plătí acele taxe.

§. 112. Pentru daune causate de membri de familiă, apoi de individi, cari stau sub tutelă sau curatelă sunt responsabili capii familiei, tutorii şi curatorii; pentru daunele causate de servitori rĕspund stăpânii lor, dacă ei au negligat obligata eserciare a dreptului de supraveghiare.

Faţă de servitoriu stăpânul are dreptul de regres.

Pentru daunele causate de animale sunt stăpânii responsabili.

§. 113. Dreptul de aşi validita pretensiunea pentru dauna de câmp se perde după şese luni de dile socotite de la diua intêmplării daunei. Despre perderea despăgubirii statorite dispune codicele civil.

§. 114. Deodată cu pedeapsa de bani este a se statorí in sentenţă şi timpul de intemniţare in casul dacă pedeapsa de bani nu s'ar puté incasa.

Pentru o pedeapsă de bani până la cinci coroane se statoreşte temniţă de o di; intemniţarea insĕ nu poate fi mai puţină ca douĕspredece ceasuri.

§. 115. Autoritatea are dreptul a schimba pedeapsa de bani astfel, ca in loc de temniţă pedeapsa sĕ se poată implini şi prin muncă de robotă, in care cas pentru o di de temniţă este a se face o di de robotă.

Dacă judecatul nu isprăveşte după douĕdeci şi patru de ceasuri, socotiţi de la publicarea sentenţei, lucrul de robotă şi nu implineşte dupolaltă robota stătorită, atunci prinsoarea statorită in sentenţă contra lui se aplică astfel, ca şi când n'ar fi implinit nici un fel de robotă.

§. 116. Spesele cari se ivesc din lucrările dispuse prin autorităţi pe basa acestei legi in povara gazdelor, se incassează ca şi dările publice.

§. 117. In toate acele casuri, in cari apelaţia nu-i eschisă in lege insaşi sau nu sunt statorite alte terminuri de apelare, se poate apela in termin de cincispredece dile socotite de la imanuarea decisului.

Contra sentinţei duor autorităţi conglăsuitoare se poate apela numai in acel cas, dacă sau respectiva autoritate n'a fost competentă sau a judecat asupra unei fapte care nu s'a cualificat după această lege sau dacă

Ţi-ai găsit . . dar' nu ţi-'i dragă
Până 'n car, până 'n hinteu
Tot mai dragă ţi-am fost eu.

*

Foaie verde trei masline,
Cine-'i mânios pe mine,
Crească-'i labe ca la câne,
Cine-'i mânios pe noi,
Crească-'i coarne ca la boi,
Cine-'i rĕu pe mine 'n sat
Se-'i iasă ochii din cap.

*

Am audit de la moară
Că drăguţul meu se 'nsoară.
Insoare-se sănĕtos,
Ardă-l focu mincinos,
Ducă-se cu Dumnedeu
Că nu-'mi pare aşa rĕu
C'a ştiut el gândul meu,
Num'o ţîră mi-'i cam jele
C'a ştiut vorbele mele.

„Deşteptarea.“

Pescariul şi muierea-sa.

Intr'un sat oare care şi oare undeva trăia odată un om sĕrac, sĕrac, lipit pămêntului, el nu avea nici o avere şi nici vr'un meşteşug, ci trăia de pre o di pre alta numai din pescuit. Insurându-se ei, şi gândind că Dumnedeu îl va dărui doară cu vr'un copil ori doi, căci ştiut este că la oamenii sĕraci afli mai mulţi copii, iar la mine care aş avea, cu ce-i hrăni şi cu ce-i imbrăca n'afli nici unul, scurt dis omul nostru după ce se insură se puse la grijă şi după mult chin şi amar ajunse a-şi clădí o casă dar nu putù inainta mai mult de cât atâta in cât a imbărnatu-o şi a incornat-o căci atunci punga se sleí şi lucrul rĕmase jos. Intr'o di pescuind el intr'un rît, prinse un pescuţ mic şi voí se-l bage in straiţă, dar pescuţul ştia vorbí şi-i dise: — Pescariule! Ce folos vei avé de la mine, vedi că sunt mic. Lasă-mĕ in rît! Pescariul insĕ îi rĕspunse: „Ba nu te las, pentru că tu cu mai mulţi ca tine îmi daţi o zamă bună şi nu mĕ lasaţi se mor de foame. Nu, nu! nu te las.“ Atunci pescuţul îi dise de nou: lasă-mĕ in apă omule, şi cere de la mine ce voeşti că-ţi voiu implini toate dorinţele tale. Atunci pescariul se gândí puţin apoi dise: Bine, eu te las, dar se faci ca casa mea se fie gata când mĕ intorc eu a casă, şi se fie in casă toate cele ce trebue la o casă vrednică şi de frunte. Bine, dise pescuţul: „Toate vor fi pre cum doreşti tu!“ Pescariul aruncă pescuţul in rît, şi — cu gândul că dacă nu va găsí toate aşa îl va prinde earăşi, se intoarsă acas, dar mare îi fu mirarea când găsí toate cum le-a dorit el. El şi soţia lui erau acum foarte indestuliţi că au şi ei casă ca toţi oamenii de omenie din sat.

Acuma toate mergeau bine dar una tot nu le plăcea oamenilor nostri, cu deosebire nu-i plăcea nevestei pescariului se meargă la slujbe, d. e. la drum cu troaca şi cu sapa când îi poruncia chinezul satului, de acea intr'o di seara de tot venind acasă cam nĕcăjită de la slujbe dise către bărbatul ei: „Bărbate! ştí ce m'am gândit eu astădi, dute eară de prinde peştele acela minunat şi di se te facă „chinez“ in sat, căci eu cred că cum a fost el in stare a ne clădí casa va fi in stare a face şi acest lucru“. Că bine dici tu muere, deu bine, la aceasta eu nici nu m'am gândit, aşa voiu face indată, mâne dimineaţă. Nici nu rĕsărise bine soarele şi omul nostru şi era la rît şi pescuia prindênd peşti mari şi frumoşi. Cam către ameadi pescuind el aşa eacă că iar prinde un peşte mic şi când voí se-l bage in straiţă, peştele ear graí: Omule! mare e norocul tĕu, aruncă-mĕ in rît şi cere ce voeşti că-ţi dau. Atunci omul îi dise: „Te voiu lăsa dacă vei face se fiu chinez in sat la noi!“ „Vei fi, dise pescuţul numai aruncă-mĕ in rît!“ Omul aruncă pescuţul in rît şi când se duse acas, intr'adevĕr el era chinezul satului. Ve puteţi inchipuí câtă bucuriă aveau ei, dar ştiţi cum e omul, de ce are ceva, de acea ar vrea mai mult se aibă, de ce e domn, de acea ar vrea şi mai

apelaţiunea este motivată din scopul de a scutí interesele publice.

Antistia comunală nu poate dicta pedeapsă mai mare ca patruḑeci de coroane, casuri cari ii se par a fi mai grele de pedepsit este datoare a le da spre judecare fibireului, care este datoriu se judece in causă.

Contra deciselor comunale se poate apela numai până la comitetul administrativ, contra deciselor fibireului insĕ până la ministeriul de agricultură.

§. 118. Ministrul de agricultură se imputerniceşte ca in inţelegere cu ministri de interne şi de justiţiă se poată da ordinaţiuni speciale de procedură cu privire la despăgubiri şi transgresiuni.

*

Capitulul al 12 final cuprinde in 5 paragrafi hotăriri finale, in care se dispune că toate legile şi ordinaţiunile contrare acestei legi se abrogează adecă se scot din valoare; că ministrul de agricultură are dreptul se dee necesarele ordinaţiuni şi dispositiuni ulterioare şi că acest ministru dimpreună cu cel de interne şi de justiţiă sunt insărcinaţi cu esecutarea acestei legi despre economia de câmp şi despre poliţia campestră.

Cronică.

Românii din Torontal. In comuna P e t r o v o s e l o, in 13 Decemvre a. c. nou s'a ţinut restaurarea antistiei comunale. S'au ales Simeon S e c h e ş a n de jude, Avram Gedea de subjude, Dragomir P o p o v i c i de cassariu, Stefan Jivan de tata orfanilor. Ear de juraţi următorii 6: Avram M u r g u, Pavel C r ă c i u n, Pau A l m ă j a n, Acsentie D i m i t r i e, Pavel J i v a n şi Ioan C h i s e r e u; toţi au fost aleşi cu aclamaţiune spre indestularea generală a poporului.

In aceasta ḑi s'au mai ales dintre 13 competenţi vrednicul medic român Dr Alexandru A n d r e s i, de present medic cercual in Alibunar, cu unanimitatea voturilor din partea representanţei de medic comunal la noi.

Alegerile le-au condus cu tact protopretorele Eugenie Kaitár. Poporul şi fruntaşii sĕi s'au purtat româneşte in cea mai bună inţelegere. Dee ceriul se fie in tot locul aşa. —

Din C o m l o ş u l - m a r e ni se scrie, că a fost alegerea de representant pentru acel cerc pentru congregaţiunea comitatensă din Becicherecul-mare. Dară fiind că Românii au fost resfiraţi ca făina orbilor şi nu s'au inţeles cu toţii cum se cade, s'a ales un străin. Aceasta este mare ruşine şi pagubă pentru un cerc aşa tare românesc cum este şi cercul Comloşului. Ruşinea este cu atât mai mare, că unii Români cu carte nici n'au luat parte la alegere; ba alţii şi-au dat votul pentru străin.

Pe acest străin insĕ l'au ales şi Nemţii din Lovrin. El dară n'a primit alegerea de la Comloş, ci a rĕmas mai bucuros la Lovrin unde îl trage mai mult şi inima. Comloşenii vor alege dară a doua oară. Avem nădejde că acum vom primí ştiri mai imbucurătoare. — b.

Biserica din Maiere. Pentru biserica română din Maerile Timişorii au mai intrat contribuiri frumoase de la creştini, anume de la Dl George A l e s a n d r u din Lugoş 2 fl. apoi din T i c v a n i u l - m a r e colecta Dlui Nicolae Belone, anume de la Domnii Nicolae Belone, Nicolae Stanca şi George Belu câte 1 fl. Aloisiu Gulina 30 cr. Ioan Bugar, Iosif Stoina, George Belia, Timoteiu Stanimir, Iosif Recha şi Robert Gantner câte 20 cr. La olaltă 4 fl. 50 cr. Listele şi colectele ce vor mai intra pentru acest scop românesc se vor publica şi cuita cu mulţămită.

Repausul de Duminecă şi Crăciunul. Din incidentul sĕrbătorilor catolice, ministrul ung. de comerciu a adresat comitatelor o ordinaţiune, prin care dispune, că in cele douĕ Dumineci inmediat premĕrgătoare Crăciunului şi Anului-nou după calendariul gregorian, adecă in 23 şi 30 Decemvre n., cu abatere de la dispositiunile ordinaţiunei pentru repausul de Duminecă, de astă-dată atât pieţele, cât şi feliuritele ateliere industriale şi boltele preste ḑiua intreagă pot sta deschise şi puse la dispositiunea publicului vêndĕtoriu şi cumpĕrătoriu.

Sfinţire de steag. In 24 Decemvre n., ḑiua s. Spiridon, se va sfinţí cu cuvenită solemnitate prin parochul-protopresbiter Dr. Traian P u t i c i in biserica română gr. or. din Fabricul-Timişoarei noul şi frumosul steag al breslei cismarilor români din Fabricul Timişoarei, care îşi are de patron pe s. Spiridon. Nănaşa steagului va fi Doamna I u l i a n a R o t a r i u, socia Dlui advocat P. Rotariu, presidentul comitetului parochial. Steagul sfinţit se păstrează in biserică.

Concert şi joc in Bazoş. Invitare. Tinerimea gr. or. rom. din comuna Bazoşiu cu onoare invită la concertul impreunat cu dans ce-l va arangia in seara ḑilei de 26 Decemvre n. a. c. sub conducerea Dlui invĕţătoriu Aureliu Badescu. Programa: 1. Serenadă de C. G. Porumbescu; 2. Taci bărbate, chor cuartet de I. Vidu; 3. Insuratul pentru zestre, poesie de Epure, decl. de N. Cloambescu; 4. Vino leleo, chor cuartet de S. Vidu; 5. Moş Martin, poesie de Grozescu, decl. de I. Jugariu; 6. Nuşca la fântână, chor mixt de V. Magdu; 7. Bobocele şi inele, chor cuartet de S. Vidu; 8. Puiculiţă, poesie de Epure, decl. de C. Iacob; 9. Diua scade, chor cuartet; 10. Cisla, chor cuartet de C. G. Porumbescu. — Suprasolvirile se vor cuita pe cale jurnalistică. Din pregătirile de pân acuma se vede că va fi o petrecere românească frumoasă şi căutată de public mult.

Cutremur de pămênt. Luni intre oarele 3 şi 4 după amiaḑi s'a simţit in P a n c i o v a, V ê r ş e ţ, C u b i n, B i s e r i c a - a l b ă in douĕ rênduri câte un mic cutremur de pămênt, care avea direcţia din ost spre vest.

Urmările silei. In foile străine cetim unele ştiri prea caracteristice, cari arată in mod limpede urmările silei: In comuna Weidenthal din Severin, unica comună locuită in marea de Români, este mare neindestulirea Germanilor rom.-cat. pentru că episcopul rom.-catolic al Timişoarei li-a pus cu sîla de paroch pe un preot pre care nu-l pot suferí pentru viaţa sa privată. Se ḑice că Germanii aceia au insinuat eşirea lor din biserica rom.-cat. şi trecerea lor la biserica gr. or. — O altă şi mai mare ne-

---

mare domn se fie. Aşa şi omul nostru; dar el ce ḑic, el era mai indestulit cu soartea sa, el mulţămea lui Dḑeu că a ajuns unde e acum, dar muerea, ea e mai subţire, mai poftitoare, mai neindestulitoare, ea ḑise intr'o ḑi către bărbatul ei: „Şti ce bărbate! astă noapte m'am gândit la ceva. Veḑi că tu trebue se asculţi tot ce-ţi porunceşte solgăbirău şi se faci tot ce vrea el, cu un cuvênt tu eşti mai mic, iar el mai mare de cât tine, dute la pescuţul tĕu cel minunat şi ḑi se te facă pre tine solgăbirău." Atunci omul se gândí puţin apoi ḑise: „N'ar fi rĕu acea muere, nu ḑĕu, me voiu duce indată; şi se duse omul nostru şi iar prinse peştele şi cerù de la el se-l facă solgăbirău. „Vei fi ḑise peştele! numai aruncă-mĕ in rît." Omul îl aruncă in rît şi ducĕndu-se acas toţi oamenii incepură aşi lua pălăriile naintea lui, căci el era Domnul solgăbirău de care toţi trebue se asculte, şi de care trebue se le fie la toţi frică. Vĕḑĕnd aceasta omul nostru şi cu soţia sa se sumeţiră tot mai mult cu deosebire muerea Domnului solgăbirău se ingâmfase şi se umflase in pene ca o tutcă. Ea nu fu indestulită nici cu slujba ce avea bărbatul ei, ci poftí şi mai mare se fie, deci ḑise intr'o ḑi după ameaḑi bărbatului ei:

„Bărbate! dute şi prinde pescuţul tĕu şi ḑi se te facă fişpan că tot e mai bine de cât solgăbirău." Muere! ḑise atunci omul, mĕ tem că ne suim prea sus şi o trebuí se ne coborîm! Nu te teme! ḑise atunci muerea, — dacă pescuţul a fost in stare se te facă solgăbirău, va fi in stare se te facă şi fişpan, dute nu sta mult, eată se inoptează, imbracă-te in hainele tale de pescariu şi dute, grijeşte insĕ se nu — te vadă cineva şi se te cunoască ca se nu fim de rîsul lumei. Bărbatul atunci trebuí se asculte şi el de solgăbiràul sĕu şi se duse, prinse peştele şi cerù de la el se-l facă fişpan. „Vei fi! ḑise pescuţul numai lasă-mĕ in pace." Omul aruncà in rît pescuţul şi ducĕndu-se acasă fu şi fişpan intărit. „Bine merge ḑise omul către muerea-sa, nici neam din neamul nostru nu a ajuns in aşa mare slujbă, dar se căutăm se nu o perdem." — Ce se o perḑi, tu eşti fişpan, tu eşti Domn, ce ḑici tu trebue toţi se asculte şi ce faci tu nu poate strica nici Sân-Petru — ḑise muerea imfumurată. La o lună de ḑile după ce căpĕtase slujba omul nostru, muerii lui earăş îi vení pofta de mărire şi dorí se fie impĕrătească, deci ḑise bărbatului sĕu: „Bărbate! tu şti că impĕratul e capul ţĕrii de care trebue se asculte toată suflarea, chiar şi fişpanii, dute la pescuţul tĕu şi ḑi se te facă impĕrat!" Atunci bărbatul nu se mai putù stăpâní, ci îi ḑise: „Tu muere proastă! nu eşti tu mulţămită cu ce ai? ce mai pofteşti? Atunci muerea se puse pre el cu dăscălitura şi atâta îl sucí, atâta-l dăscălí până îl făcù de se duse la rît, prinse pescuţul şi cerù de la el se-l facă impĕrat! „Vei fi, ḑise peştele." Şi intr'adevĕr ducĕndu-se omul nostru acas, fu impĕrat. Acum era şi muerea lui mai veselă şi mai mulţămită ca până acuma, ea îi ḑicea adese-ori: „Veḑi! se te fac eu cu sîla impĕrat! se nu fiu fost eu ai fi, tot pescariul cel prost de odinioară, veḑi ce poate o muere dacă e vrednică!" Şi se intorcia impĕrăteasa intr'un picior, iş săruta bărbatul şi era tot voe bună.

Intr'o ḑi căpĕtă impĕratul nostru invitare de la alt impĕrat ca se meargă cu impĕrăteasa la o nuntă ce avea impĕratul acela. Ei cetind invitarea fură foarte bucuroşi şi aşteptau cu nerăbdare ḑiua de plecare. In sfĕrşit ḑiua acea sosí dar fu o ḑi urîtă, cu ploaie şi cu vijeliă şi impĕrăteasa sumeaţă cum era, voia se meargă in o căruţă deschisă ca se o poată vedea toată lumea şi ploaia şi vijelia afurisită o opria. Ea îşi aduse aminte de pescuţi şi ḑise către impĕrat: „Bărbate! fă-mi cea din urmă dorinţă, eu aş vrea se merg intr'o căruţă deschisă, şi ploaia şi vijelia nu mĕ lasă şi de mers, noi trebue se mergem la nuntă, fi bun, dute la rît, prinde pescuţul tĕu şi ḑi se facă vreme bună ca se putem pleca". Atunci impĕratul se mânià foc pe ea şi numai voí se o asculte: atunci ea incepù a plânge, şi lacrămile ei inmoiară inima impĕratului, şi el se imbrăcă in hainele sale de pes-

mulţămire a cuprins şi pe Germanii rom.-cat. din comuna Haulikfalva, din causă că acelaş episcop la cererea unora a dispus, ca in biserică sĕ se ţină in fie-care a doua Duminecă predică in limba maghiară. Germanii nici de cum nu vreau se sufere aşa ceva, pentru că de abia 2% dintre ei pricep ceva din limba maghiară.

De 12 ani tot doarme. Numĕrul mai din urmă al diarului francez „Figaro“ aduce o ştire care cu drept cuvênt poate se producă mare interes şi sensaţiune in lumea ştientifică. — Este vorba de o femeie, cere de 12 ani doarme neintrerupt, diua-noaptea. Ea este o ţerancă franceză din Thenelles, cu numele Margareta Bonyenval, care la anul 1882, in etate de 21 ani, trecênd preste durerile naşterii a cădut intr'un somn adânc, şi de atuni, atinsă fiind de o convulsiune cataleptică, in curs de 12 ani — doarme dusă. Zădarnică a fost ori ce incercare din partea medicilor, de a o redeştepta. In acest interval ea numai o singură-dată a dat semn de vieaţă, când a fost adânc impunsă cu un ac, şi când a dat un ţipet ascuţit. Ea este nutrită astfeliu, că cei din giurul ei îi toarnă in gură pepton şi lapte, ceea ce mistue regulat.

Economiă.

Sîrguinţă şi păstrare.

„Cine nu ştie tot atât de bine păstra, ca şi lucra, acela sĕ se omoare măcar lucrând şi tot nu va lăsa după sine vre un ban. Masa grasă face testamentul slab. Pre cum vine, aşa se duce, ceea ce câştigăm, dacă nu ştim păstra. De când unele dintre femeile noastre se ocupă mai mult de petreceri şi poveşti, de cât de fus, de rĕsboiu şi ac, in timp ce de altă parte unii dintre bărbaţi mai mult joacă in cărţi şi beau prin crâşme, de cât lucră cu sĕcurea şi cu alte instrumente de ale lor: de atunci multe averi s'au mistuit, perdêndu-se cu mult mai iute, de cum s'au câştigat. De vrei dară se te inavuţeşti, invaţă nu numai a câştiga, dar şi a păstra. Noi am ajuns a avê astădi mai multe trebuinţe măestrite, de cât fireşti.“

Cuvintele acestea, rostite inainte de asta cu un veac, de invĕtatul american Beniamin Franclin, mi-au venit in minte, când am vĕdut, cum o parte insemnată din plugarii noştri nu ştie sĕ-şi păstreze agoniseala de peste an, — agoniseala câştigată cu multă trudă, sudoare şi osteneală.

Obiceiul plugarilor noştri cari de când îşi aşadă bucatele prin coşuri şi hambare, toate cele trebuincioase pentru casă şi-le cumpĕră cu cupa de bucate, ne aducem aminte de timpurile din vechime, când nefiind cunoscuţi banii, ca mijloc de schimb, fie-care trebuia sĕ-şi schimbe productele in natură. Plugariul, de pildă, trebuia se umble cu bucatele sale in spinare prin têrg, până când află lucrul sau unealtă, de care avê trebuinţă.

Chiar şi vechii Romani, străbunii noştri, intrebuinţau câte odată in loc de bani (monete) unele vite (pe latineşte pecus), de unde apoi mai târdiu s'a format cuvêntul latin pecunia (adecă bani), ear unele popoare sĕlbatice, cari trăiau din vênat, intrebuinţau, ba intrebuinţează şi astădi, pieile animalelor sĕlbatice ca mijloc de schimb.

Prin aflarea aurului şi argintului, din cari s'au bătut bani de deosebite mărimi, schimbul productelor s'a putut face mai cu inlesnire, vĕndênd şi cumpĕrând fie-cine „cu bani gata“, cum se dice. La oraşe, unde indeobşte se ţin şi têrgurile, in cari se schimbă productele, se află mai mulţi bani adunaţi la un loc, ca la sate, unde nu se ţin asemenea têrguri. De aceea orăşenii şi trăesc mai mult cu bani gata, eară sătenii mai mult cu productele lor naturale.

In timpul de adi insĕ săteanul nu mai este silit a alerga pe la oraşe chiar şi după lucrurile cele mai mĕrunte, căci s'au aşedat şi prin sate neguţători, parte dintre sĕteni, parte insĕ dintre strĕini. Aceasta ar fi o uşurinţă mare, dar durere! neguţătorii strĕini, cari de obiceiu sunt Jidani, sunt prea preste mĕsură lacomi. Prin apucături rafinate şi tot felul de inşelăciuni, neguţătorii şi crâşmarii strĕini, aşedaţi prin comunele noastre, şi-au adunat averi atât de frumoase, in cât intrec şi pe cel mai fruntaş plugar, ba vor se devină acum chiar conducĕtorii comunelor, concurênd pentru postul de primar, colector comunal etc.

La aceasta poartă in mare parte vina şi rĕul obiceiu al plugarilor noştri, de a-şi căra bucatele cu cupa, mierţa şi ferdela la cârciumarul şi neguţătorul strĕin, căruia îi le dă in schimbul unor obiecte de nimic, sau pentru un preţ de batjocură. Pe unele locuri, aceştia nu pot aştepta nici măcar până se cară bucatele in sat, ci incă cu prilejul căratului se aşeadă in capul satului cu şetrele lor cu mărfuri, dar mai cu seamă cu afurisitul de vinars (rachiu), pentru a amăgi pe unii mai slabi de fire, ca sĕ-şi arunce bucatele lor din car, aşa fără nici o mĕsură, de multe-ori câte dice crâşmarul pentru câte o glajă de vinars puturos. Când vedi acea ceată de oameni şi şetrele lor, vrênd-nevrênd îţi vine aminte un vechiu cântec bĕtrânesc: „Plugarul sub soare, cu multă sudoare, tot ce agoniseşte cu alţii impărţeşte!“

In faţa acestor porniri păgubitoare, n'ar strica nici pe la noi, dacă s'ar afla cât mai mulţi preoţi harnici, ca in Bucovina, cari luând câte o ploscă cu vinars, ar ingropa-o cu procesiunea unui mort in pămênt, deoare-ce pe unele locuri aşa e de rea şi otrăvicioasă această bĕutură, in cât stă sĕ se invenineze şi aerul de mirosul ei.

Astfel, cum am dis, unii plugari, după ce-şi adună bucatele acasă, n'o mai curmă cu cupa din ele, aşa că pe la Crăciun, ori pe la Paşti, se pomenesc, că nu mai sunt. De o parte ei pentru păstori, fauri şi păzitorii de noapte, de altă parte muerile lor mai iau câte o cupă două, şepte-nouĕ, pe lumini, petroleu, arniciu, mĕtase, sare, piper, tămâe. Asta merge strună pe multe locuri, incepênd de toamna până primăveara, când se pomeneşte bietul plugar, că nu numai in şopru, dar şi prin pod „toate s'au umplut de lumină“, adecă toate sunt goale. Acum dute băete la neguţătorul sau crâşmarul, căruia ai dat toamna cupa de grâu cu 4, ear cea de cucuruz cu 3 cr., şi o cumpĕră cu preţ indoit, dacă nu intreit, pre cum îţi va cere el. Şi fiind că n'ai bani gata in mână, mai pune şi ceva camĕtă in obligaţiă sau cambiu, aşa că se vine hectolitru de grâu la 8—10 fl., ear cel de cucuruz la 5—6 fl.

In faţa acestor rele plugarii vor face bine, dacă îşi vor duce bucatele lor la têrgul din apropiere, unde se le vêndă „cu bani gata“ şi tot aşa sĕ-şi cumpere şi ei cele de lipsă pentru casă; când insĕ bucatele sunt prea ieftine sĕ se prefacă in vite grase, in porci sau galiţe ingrăşate, cari mai totdeuna se plătesc mai bine, ca bucatele; pe unde se poate ar trebuí sĕ se plătească şi păstorii, faurii şi alţi slujbaşi ai satului cu bani gata, ear nu cu bucate, dar dintre toate inveţe-se plugarii noştri a păstra de la gura sacului, adecă de toamnă, deoare-ce plugarul, care nu ştie ţinê cumpĕnă intre venitele şi cheltuelile sale, uşor ajunge la sapă de lemn.

Trebue se insemnăm şi la locul acesta: că nu acela e sĕrac şi nu acela sĕrăceşte, care adună pe an câte 20 hectolitre de grâu şi tot atâtea de cucuruz, sau şi numai pe jumĕtate, ear el nu le cheltueşte pe toate, ci in tot anul îi mai rĕmâne şi câte un prisos, pe care-l pune la o parte; nu lucrătorul de di, care lucră pentru 40 cr., ear el cheltueşte numai 20 cr. e sĕrac şi sĕrăceşte: ci acela, care adună 30 hectol. sau lucră pentru 1 fl. la di, ear el cheltueşte 40 hectol. respective 2 fl. la di.

In privinţa aceasta pline sunt toate comunele noastre româneşti de pilde bune şi vrednice de urmat, cum cutare plugar prin sîrguinţă şi păstrare a ajuns la stare şi avere frumoasă, pe când cutare „bogotan“, care a cheltuit mai mult de cât a câştigat, a ajuns „la sapă de lemn“, a ajuns se imprumute de la aceia, cari mai nainte au fost servitorii lui şi pe cari el îi despreţuia şi batjocuria.

In diua de astădi nu numai plugarii se tânguesc, că bucatele nu au preţ şi că trebue se vindi multe, ca se apuci la bani, ci chiar şi neguţătorii şi meşteşugarii dic, că banul nu are preţ şi că trebue se prindi mulţi bani, ca se-ţi poţi acoperí trebuinţele cu ei. De aceea nu rĕmâne altă scăpare, de cât sîrguinţa şi păstrarea, cercând fie-care, ca din puţinul sĕu se mai pună câte ceva şi la o parte: „bani albi pentru dile negre“, cum se dice.

Crucerul e banul cel mai mic la noi, dar când nici pe acesta nu-l ai, nu-ţi dă nimeni nici măcar chibritele, piperul, tămâia şi celelalte mĕrunţişuri, de cari ai lipsă. Şi tutuş audim pe mulţi dicênd: „când voiu ajunge pe aceşti câţi-va cruceri, tot sĕrac sunt eu!“ Ei, dar dacă suntem cu atâta necruţare faţă cu lucrurile cele mici, tot aşa facem şi cu cele mari. Astfel cu drept cuvênt ne mustră un invĕţat economist de ai noştri dicênd: „că câştigăm ca sĕlbaticii şi cheltuim ca invĕţaţii.“

I. Georgescu.

---

cariu şi se duse la rît. Acolo prinse pescuţul şi cerù de la el vreme frumoasă. Pescuţul îi dise: „Se fie, insĕ şi eu doresc ceva de la tine, vedi! eu până acuma ţi-am implinit toate dorinţele tale, cer şi eu de la tine ca se-mi implineşti şi tu o dorinţă a mea“. Şi care a fi acea, dise impĕratul? „Vedi! dise pescuţul, rîtul acesta e mic şi la vară poate sĕca, ear eu fără apă pot murí, de acea te rog şi eu pe tine, aruncă-mĕ in apa cea mare de dincolo, ca se-mi fie şi mie bine de după tine, pre cum 'ţi e ţie de după mine.

Impĕratul implini dorinţa pescuţului aruncându-l in apa mare de unde nu-l mai putê prinde.

Dar când ajunse acas cădù ceriul pre el de cea ce vĕdù, el numai era nici impĕrat, nici fişpan, nici solgăbirĕu şi nici chinez, ci numai pescariul cel sĕrac de odinioară.

Atunci, el dise către muerea sa: Vedi! muere că se dice că tot suişul are coborişiu; tu nu ai fost indestulită cu impĕrăţia, tu ai voit se porunceşti şi lui Ddeu şi el ne-a pedepsit, făcêndu-ne earăşi pescari, vedi muere netrebnică, vedi Evă ticăloasă, vedi ce ai făcut tu, tu şi eară tu; şi incepură oamenii mei a plânge de săria cămaşa pre ei, şi plânseră şi eară plânseră până le săcaseră toate lacrămile dar tot pescari şi oameni sĕraci rĕmaseră şi domnia fusese la ei ca un vis. Cine nu se indestuleşte cu puţin, nu-i vrednic de mai mult, dice proverbiul. — Din Remetea-Poganiciu, culeasă de George Cătană.

Şcoale de stat agronomice. Ministrul de agricultură a designat, ca locuri pentru infiinţândele şcoale economice de stat oraşele Lugoş, Iászberény şi Kecskemét. In şcoalele, cari se vor ridica in locurile amintite, instrucţia se va incepe incă in anul viitoriu. Cu ocasiunea infiinţării acestor şcoale foarte de dorit ar fi, ca ministeriul se fie cu mai multă băgare de seamă la alegerea locului pentru şcoale, de cât la cele infiinţate deja. Până acum s'au ridicat asemenea şcoale şi in astfeliu de locuri, cari s'au dovedit foarte nepotrivite pentru scop. Anumit la şcoala agronomică din Cluşiu-Mănăştur se află un teren foarte apătos, din care apa intr'una ese ca din nişte isvoare şi care nu numai ingreunează cultivarea, ci o face chiar imposibilă, aşa, că terenul a trebuit sĕ se canaliseze, ceea-ce e impreunat cu mari spese. La şcoala din Turda rĕul e tocmai intors: acolo nu-i apă. Din causa aceasta ministeriul de agricultură a şi esmis pentru Turda un specialist, care a constatat, că la o depărtare de doi chilometri se află o vale adâncă, care conţine totdeuna apă in abundanţă, dar aceasta numai prin aplicarea unei maşinerii se poate conduce la locul destinaţiunei. Aceasta insĕ reclamă spese considerabile, vre-o 12.000 fl. — A trebuit, in cele din urmă, sĕ se convingă şi cei din ministeriu, că Turda nu este loc acomodat pentru o astfeliu de şcoală şi se dice, că au de gând s'o transfereze intr'un loc mai potrivit. —

Rĕsboiu in contra gândacilor. In Austria inferioară de ani de dile se poartă in contra gândacilor cel mai crâncen rĕsboiu de estirpare. Comisiunea regnicolară tocmai dilele trecute a publicat buletinul despre câmpul de luptă din anul trecut. După cum arată acest raport, anul trecut in 519 comune s'au intêmplat atacuri in contra stricăcioaselor insecte, şi incă tocmai in partea spre acest scop plenipotenţiaţilor băieţi de şcoală, cari au ucis numai anul trecut 5.120.800.000 capete de gândaci. Considerând această sumă enormă, se poate afirma, că numĕrul tuturor soldaţilor, cari au luat parte in luptele şi 'n rĕsboaiele purtate in lumea intreagă până in diua de astădi, — nu se urcă la o asemenea cifră. Ori şi cât de crâncen s'ar purta insĕ acest rĕsboiu in contra acestor „oaspeţi“ de primăvară, gândacii ca indivizi pot se piară, dar neamul lor tot rĕmâne. Cu toace acestea comisiunea regnicolară a Austriei-de-jos nu depune armele; ea a votat un budget de 2500 fl. pentru o nouă espediţie de şcolari ce se va porní in primăvara anului viitoriu in contra gândacilor. —

Higienă.

Munca, odihna şi somnul.

II. Somnul este o stare liniştită cu mult mai perfectă şi mai lungă, de cât repausul sau odihna.

Trebuinţa de odihnă impreunată cu somn, este tot aşa de necesară pentru corp, ca şi hrana şi bĕutura.

Corpul in stare de odihnă, in somn, se sileşte a aduna in sine oxigenul şi pe celelalte materii, pe cari le-a perdut in decursul muncei.

In conformitate cu vĕrsta in timp de 24 de oare, omul are lipsă de odihnă cu somn in proporţiă diferită.

In lunile şi anii dintâiu după naştere, pruncii 'şi petrec viaţa mai mult in somn, de cât cu ocupaţiuni, şi tocmai pentru aceea durmitul lor mai indelungat le convine foarte bine pentru desvoltarea corpului crud şi tiner.

Cu inaintarea in vĕrstă ei pretind tot mai puţină odihnă.

Aşa d. e. unui băiat de 4—6 ani pentru restaurarea oboselelor lui, se recomandă durmitul de 11 oare; de la 6—10 ani de 10 oare, de la 10—14 ani de 9 oare, de la 14 ani in sus e destul somnul de 8 oare, pentru cei adulţi de 7 oare.

Vedem din această impărţire, că pe timpul desvoltărei corpului, in etatea de prunciă şi de juneţe, omul are lipsă de odihnă mai indelungată, ca atunci când corpul deja şi-a ajuns culmea desvoltărei sale, care se sistează cu etatea de la 20—24 de ani.

Pre cum in toate cele, aşa şi in odihnă şi somn, omul are se ţie o anumită regulă, de la care nici când sĕ nu se abată.

Somnul şi odihna cea mai perfectă se petrec in locuri sau in odăi provĕdute cu temperatură moderată şi cu aer curat.

Este foarte nesănĕtos a durmí in aer umĕd, in curenţi de vênt, in recealá, in grajduri şi in locuinţe, unde nici când nu se premeneşte aerul.

A nu da corpului odihnă şi somnul regulat, insemnează atâta, ca şi când ai voí a-l nimicí; fie-care noapte perdută scurtează foarte mult din firul vieţei.

Chiar acest resultat se poate aştepta şi de la somnul prea mult şi neregulat.

Când cineva doarme prea mult e trândav, moale şi leneş in toate afacerile lui.

Pre cum mâncarea neregulată şi multă strică organele de mistuire; pre cum lucrul prea forţat nimiceşte puterile, aşa şi somnul intrebuinţat fără regulă, şi preste mĕsură, alterează sănĕtatea.

Timpul cel mai potrivit pentru odihnă şi somnul este noaptea, ear pentru lucru diua.

Repausul cel mai bun şi somnul cel mai plăcut se intêmplă de la 10 oare seara până la 5 oare dimineaţa.

Mai profund e somnul in oarele de ameadă-noapte.

Nu-i bine a pune terminul de dormit pe la meadă-noapte şi nici după aceea.

Cine se culcă după 12 oare din noapte nu-şi implineşte nici somnul şi nici odihna recerută.

Unul ca acesta in diua următoare se va simţí slab in toate afacerile şi isprăvile lui.

Un somn de $^1/_2$ de ceas după prând pentru băieţi, pentru bĕtrâni şi pentru oameni betegoşi e foarte folositoriu, căci se recrează in puteri, pe cei tineri şi tari ii moleşeşte.

Posiţia cea mai corĕspundĕtoare in timpul dormitului este culcarea dreaptă.

Somnul pe lăturea stângă apasă bătăile inimei şi conturbă circularea sângelui.

Din culcatul pe spinare se sfĕrşesc visuri grele provenite din incăldirea mĕduvei spinărei, alţii horcăesc pentru că li-se apasă limba pe gâtlegiu şi impedecă intrarea aerului in organele de resuflare.

Pe pântece se apasă stomacul, ficatul şi celelalte organe de mistuire, din care causă digestia viptualelor nu va percurge regulat.

Ca se dormi liniştit şi fără visuri grele, trebue se incungiuri toate causele, cari pot se iriteze creerul şi nervii. Aşa ar fi d. e. şi incărcarea peste mĕsură a stomacului cu alimente grele de mistuit şi cu bĕuturi iritătoare.

Totdeuna de câte ori voeşti a te odihní bine, culcă-te in aşternuturi puse in locuinţa cu atmosferă curată şi fără curenţi, cu temperatură egală şi potrivită.

Seara fereşte-te de supĕrare şi mâniă, dacă voeşti a te bucura de somn dulce şi plăcut.

*

Oprirea sângelui din rane mari. Se presară pe rană prav (pulbere) de cărbuni de lemn, se aplică „vată“ (bumbac) şi apoi se leagă rana, sau

Se pune făină de grâu amestecată bine cu sare şi se leagă, sau

Se aplică un strat mai gros de urez (orez) pisat mĕrunt şi apoi se leagă.

Cel mai bun mijloc este fără indoeală cufundarea părţii rănite in apă aproape ferbinte sau imblojirea in cârpe muiate in apă ferbinte.

Glume.

De la ce atêrnă? Omul cu necasul (clientul) către advocatul sĕu: Până când se mai trăgănează procesul meu de moştenire, domnule advocat?

Advocatul: Ian' stai se vedem mai intâiu cât a mai rĕmas din lăsământ. —

Mai de mult. Ea (suspinând): Ah, mai de mult tinerii erau cu mult mai plăcuţi. — El: Da, insĕ mai de mult şi fetele erau mai tinere. —

Şi-a căutat nevastă. Ioan se făcuse şi el holteiu deplin. Intr'o di il chemă tatăl sĕu la sine şi ii dise: — Audi, tu Ioane, tu trebue se te uiţi se-ţi capeţi şi tu o nevastă! — M'am şi uitat, tată dragă. — Da? şi adecă după cine? — După tinera nevăstuţă a vecinului nostru. —

Se esplică causa. Redactorul: Versurile DTale, domnule poet, sunt destul de mĕduvoase şi frumoşele; dar versurile se potrivesc, ca şi când te-ar scutura căruţa. — Poetul: Nici n'ar fi minune, căci călĕtoream in omnibus, când le-am scris acele versuri. —

S'a domnit şi el. Servitoriul unui căpitan: Rĕmâi cu bine, Anuţă, noi trebue se ne despărţim.

Anuţa: Dar de ce, pentru Ddeu?

Servitoriul: Fiind că stăpânul meu s'a făcut maior. Acuma trebue se-mi caut şi eu o drăguţă mai pe ales. —

Posta redacţiunii.

Domnilor S. Viţan in Slatina şi P. Stoica in Satu-nou: Ve putem numai repeta respunsul dat odată, că legea despre economia şi poliţia de câmp a apărut pân acuma româneşte numai in această foaiă. Nu ştim dacă va apare şi in broşure separate sau ba; edarea ei şi in limba română este datorinţa şi a ministeriului, că-ci poporul are negreşit mare lipsă de ea. Dacă va fi apărênd undeva in broşure acea lege, vom da fără amênare ştire despre aceasta onoraţilor nostri abonenţi.

Dlui Dr. Vidi: Adi am luat notiţă; acum incă-i de ajunsă, mai mult nu se poate.

Dlor bostinari din Petroman şi Obad: Cele din „ţara lui Somogyi“ nu ve ating pe Dvoastrĕ; bine că aţi scăpat aşa şi se ve fie de invĕţătură pe viitoriu: Românul adevĕrat ori unde şi ori când numai Român poate fi şi trebue se fie.

Doamnei A. Br. in Lugoş: Seriile şi numerii aceia noi nu i-am găsit traşi de şi am căutat in foaia „Mercur“ unde se publică toate trebile de loterie mare.

Dlui E. Barbulescu in Pesac: Lucrarea DTale ar fi şi practică şi de lipsă şi îţi vom face toate uşurările posibile la tipografiă, insĕ retipărirea pe contul foii nu o putem lua. Despre informaţiunile de la tipografiă îţi vom scrie separat şi apoi vom aştepta rĕspunsul definitiv din partea DTale.

Editor şi redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**
Redacţia şi administraţia: Strada Zápolya nr. 6.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţêrile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca iu sĕptĕmâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 120,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 6 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 5 fl. 65 cr. — 6 fl. 12 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 6 fl 52 cr.—6 fl 60 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 5 fl 60—5 fl 70 cruceri. Cel slab 4 fl. 50—4 fl. 60 cr.

G r â u l este fluctuant. Preţurile variau cu 6 fl 78—7 fl 18 cr.

S ĕ c a r a incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 6000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 67 cr. — 5 fl. 71 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 5 fl. 69 cr. — 5 fl, 70 cr. in fine inse remase cu 5 fl. 68 cr. — 5 fl. 71 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 70 cr. — 5 fl. 85 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 72 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată măre albă 7 fl. 80 cr. rotundă 9 fl. 25 cr. sură 7 fl. 25 cr. pistriţă 7 fl. 50 cr. pitică 10 fl. 25 cr. M a z e r e 7 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 15 fl. M a c sur 19 fl. vênĕt 20 fl. C h i m i n, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate, se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ĕ m ê n ţ u r i. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 6 fl. 55 cr.— 7 fl. — cr. mohor 12 fl. 50 cr. — 13 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 60 fl. 20 cr. — 11 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—5 fl. Găine 90 cr. 1 fl 20 cr. — 1 fl. 30 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 70 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 2 fl. — cr. — 2 fl. 50 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 60 cr. per păreche en gros.

O a u ĕ, 35 până 45 dărabe 1 fl. 60 cr.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au căḑut cu 10 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 80 cr. rosa nuoi 2 fl 60 cr. ca covrigii 4 fl 50 de fabrică 1 fl. 60 cr.

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 16 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, notează 153 fl.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — A i u l 37 fl (per 100 Kilogr.)

L â n a. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 40 cr — 45 cr. tăiaţi 65 cr. — 70 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 40—45 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 49 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 42 fl. — 46 fl 50 cr. amĕsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

atre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sêu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sêu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2,40	1.50	3,60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4,20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2,40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

si a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu Timişióra:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Corpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-Audrás	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzfőld-Sosdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspőki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Őrményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zona 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 21 Decemvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chilog. per 100 chilog.	5.80—5.85
„ „ „ 79 „ „ 100 „	5.90—5.95
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „	5.10—5.15
Orz „ „ „ „ „ 100 „	5.55—5.60
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.	5.55—5.65
Cucuruz, nou „ 100 „	5.30—5.35
Rapiţă, „ 100 „	11.—11.05

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 20 Decemvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.76	—
„ „ toamnă	fl. 7.09	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.75	—
„ de primavară	fl. 5.94	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 6.26	—
„ „ Sept.—Oct.	fl. 5.45	—
Rapiţă	fl.11.00	—
Grâu nou pro 1895	fl. 7.11	—

Bursa de Budapesta din 20 Decemvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur., ...	4½	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50, ...		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung., . . .	4½%	101.—
„ „ „ „ croate	4½%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100., ...	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100, ...		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov. . . .	4 2/10	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug. . .	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . . .	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct. . . .	4 2/10%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250, ...	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	101.51
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.) . .	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5%, 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ 4 1/10% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4 1/10% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.94
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.94
„ de 20 franci	9.94
20 marce	12.24
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.15
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv" 2	3.30
„ „ „ austr.	3,60
„ crucea roşie 5	12 50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12,50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.=
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar central㠠500	590.—
„ creată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Bursa din Bucureşti pe ḑiua de 18 Decemvre 1894.

EFECTE	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	$100\frac{3}{4}$
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	$97\frac{1}{2}$
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	$98\frac{1}{2}$
„ „ $32\frac{1}{2}$ mil.	4%	Ianuarie Iulie	$84\frac{1}{2}$
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$83\frac{3}{4}$
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	$85\frac{1}{2}$
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	$86\frac{3}{4}$
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	$100\frac{3}{4}$
„ casei pens. a 300 lei	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	$86\frac{1}{2}$
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	$87\frac{1}{4}$
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuarie	$79\frac{1}{2}$
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nominala	
Banca naţ. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata
Napoleonul	—
Galbenul austriac	—
Coroana germană (marca)	—
Lira sterlină	—
Lira otomană	—
Imperialul rusesc	—
Florinul austriac de hârtie	—
Rubla de hârtie	—
Aur contra argint (agiul)	0%

SCHIMB	CURSUL
Londra . . cek	25 41
„ . 3 luni	25.27
Paris . . cek	101
„ . 3 luni	100. 25
Francia . cek	—
„ . 3 luni	—
Viena . . cek	$203\frac{1}{4}$
„ . 3 luni	$201\frac{1}{4}$
„nap. (scurt)	—
Berlin . . cek	124.35
„ . 3 luni	123.70
Germania . cek	—
„ 3 luni	—
Amsterdam 3 luni	—
Petersburg 3 luni	—
Belgia . 3 luni	99.90
„ . (scurt)	—
Elveţia . 3 luni	—
Italia . . 3 luni	—

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul
Grâu	60	8
Porumb	60	5·75
Secară	—	—
Ovĕs	—	—
Orz	—	—
Rapiţă	—	—
Fasole	—	—

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.